

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

A1.α. Στη συνέντευξή του ο Ντέιβιντ Χολάντερ αναφέρεται στο μπάσκετ ως φιλοσοφία ζωής και επισημαίνει τις πιο επίκαιρες αρχές του αθλήματος σε έναν κόσμο που αλλάζει διαρκώς. Αρχικά, υπογραμμίζει ότι όπως στο μπάσκετ οι παίκτες προσαρμόζονται διαρκώς, καθώς το άθλημα αυτό παίζεται χωρίς συγκεκριμένες σταθερές θέσεις, έτσι και ο άνθρωπος πρέπει να αλλάζει ρόλους και να ανταποκρίνεται στις νέες συνθήκες, να αναπροσαρμόζεται και να ενεργεί ανάλογα με τις απαιτήσεις της στιγμής. Έτσι, μπορεί και ανταποκρίνεται αποτελεσματικά στις νέες προκλήσεις, πάντοτε σε συνεργασία με τους συνανθρώπους του. Ακόμα, ο καθηγητής τονίζει πως το άθλημα απαιτεί από τους αθλητές να υπερβαίνουν δύσκολα εμπόδια, να θέτουν υψηλούς στόχους και να κατορθώνουν το αδύνατο. Αναλόγως οφείλει να δρα ο άνθρωπος και στη ζωή του, δηλαδή να στοχεύει ψηλά, να επιδιώκει την υλοποίηση των ονείρων και των φιλοδοξιών του παρά τις αντίξοες συνθήκες υπερβαίνοντας τα προσωπικά του όρια.

A1β.

Στην παράγραφο «Είναι μία ανάμνηση ... να πορεύεσαι μέσα στον κόσμο» τα πέντε μέσα πειθούς με τις αντίστοιχες λέξεις/φράσεις είναι:

- Αφήγηση: «όταν ήμουν έξι ετών, ο πατέρας μου ασφαλόστρωσε την αυλή μας και έστησε μία κανονική μπασκέτα».
- Μεταφορική χρήση της γλώσσας: «ένας ... τρόπος να πορεύεσαι μέσα στον κόσμο» (το «πορεύεσαι» χρησιμοποιείται μεταφορικά για τη ζωή).
- Ασύνδετο σχήμα: «ένας ισχυρός, βασικός, βιώσιμος προσανατολισμός» (παράθεση επιθέτων χωρίς συνδέσμους).
- Ευθύς λόγος: «Κοίτα ψηλά».
- Πρώτο ρηματικό πρόσωπο: «ήμουν», «έμαθα» (α' ενικό).

2η Δραστηριότητα

A2. α. Ο τίτλος «Θα μπορούσε το μπάσκετ να σώσει τον κόσμο;» είναι ένας τίτλος εύστοχος επικοινωνιακά. Αποτελεί μια ευθεία ερώτηση στην οποία η γλώσσα χρησιμοποιείται μεταφορικά («το μπάσκετ να σώσει»). Αρχικά προϊδεάζει τους αναγνώστες για το θέμα του κειμένου, που αφορά στις αρχές ενός αθλήματος, οι οποίες είναι απαραίτητες γενικά στη ζωή του σύγχρονου ανθρώπου. Επίσης, η παρουσίασή του με τη μορφή της ερώτησης- καθιστώντας το ύφος άμεσο και ζωντανό -κεντρίζει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, ενεργοποιεί την περιέργειά του καθώς τον οδηγεί να σκεφτεί ποιες αρχές του αθλήματος χρειάζεται να εφαρμόσει και στη ζωή του. Τον παρακινεί, δηλαδή, να διαβάσει τη συνέντευξη, ώστε να βρει την απάντηση.

A2. β. Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της αναλογίας. Ο ομιλητής παραλληλίζει τη ζωή με το μπάσκετ: «Το μπάσκετ λέει: «Αφήφισε τη βαρύτητα, πέτα» και «κάν'το όπως έχει»... Οι φιλοδοξίες / υψηλοί στόχοι, οι οποίοι πρέπει να τίθενται παραλληλίζονται με το μπάσκετ, το «μοναδικό άθλημα που έχει «υπερψωμένο» στόχο. Για τη νίκη στο συγκεκριμένο άθλημα χρειάζεται συνεργασία, προσαρμογή και τόλμη αφηρώντας τη βαρύτητα. Όπως, δηλαδή, πρέπει να γίνεται για την επίτευξη των στόχων μας. Με τη χρήση της αναλογίας, ο λόγος γίνεται πιο άμεσος και παραστατικός, κεντρίζοντας το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Παράλληλα, ο ομιλητής καθιστά πιο κατανοητή την άποψή του εκλαϊκεύοντας τις σύνθετες έννοιες (υπέρβαση, φιλοδοξία) πιο προσιτές και πειστικές μέσω μιας οικείας, αθλητικής εικόνας.

A2. γ.

«...**εμπιστοσύνη/ πίστη** απέναντι στους θεσμούς...»

«...αίσθηση συλλογικής **ανασυγκρότησης/ ανάπτυξης/ σύνθεσης...**»

«...συνεχώς **σταθερό/ ακλόνητο/ αμετάβλητο** κόσμο...»

3η δραστηριότητα

A3. Άρθρο στη σχολική εφημερίδα:

ΤΙΤΛΟΣ

Ύφος: σχετικά οικείο, προσαρμοσμένο στις γλωσσικές δεξιότητες ενός εφήβου

Ρηματικά πρόσωπα: κυριαρχεί το α΄ πληθυντικό, γ΄ πρόσωπο

Τίτλος: Η πυξίδα των νέων σε έναν «ρευστό» κόσμο

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ζούμε σε μια εποχή ραγδαίων μεταβολών, σε ένα «ρευστό» περιβάλλον, στο οποίο οι νέοι βρίσκονται αντιμέτωποι με πρωτόγνωρες προκλήσεις και έντονα ηθικά διλήμματα. Συχνά κατηγορούνται για απάθεια, όμως η αλήθεια είναι διαφορετική. Η νέα γενιά δεν στερείται οραμάτων· αντίθετα, αναζητά νέες σταθερές και επαναπροσδιορίζει τα ιδανικά της, προσπαθώντας να ισορροπήσει ανάμεσα στις απαιτήσεις του σύγχρονου κόσμου.

ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ

1^η § Τα εφόδια που χρειάζεται ένας νέος άνθρωπος για να εκπληρώσει τα όνειρά του στον σύγχρονο μεταβαλλόμενο κόσμο.

1^η § **Πνευματικά εφόδια:**

- Εξειδίκευση, δια βίου μάθηση, διαρκής επιμόρφωση, γλωσσομάθεια.
- Ψηφιακές δεξιότητες, εξοικείωση με τις νέες τεχνολογίες και δεδομένα της τεχνητής νοημοσύνης.
- Προσαρμοστικότητα και ευελιξία, επινοητικότητα
- Κριτική σκέψη και ορθή αξιολόγηση πληροφοριών.

2^η § **Ψυχικά και ηθικά εφόδια:**

Αυτοπεποίθηση, αγωνιστικό πνεύμα, εμπιστοσύνη στις δυνατότητές του, εργατικότητα και θάρρος απέναντι στις δυσκολίες και τις αποτυχίες, αυτοπειθαρχία, ήθος, υπευθυνότητα και συνέπεια, υπομονή και επιμονή, προσήλωση στους στόχους και τις αρχές του
Συνεργασία και ομαδικό πνεύμα, επικοινωνιακές δεξιότητες, σεβασμός προς τους άλλους και κοινωνική ευαισθησία, δημιουργία υγιών διαπροσωπικών σχέσεων και δικτύων υποστήριξης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Συνοψίζοντας, θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε ότι το μέλλον διαγράφεται εξαιρετικά απρόβλεπτο στη σημερινή εποχή όπου οι εξελίξεις, κυρίως στον τεχνολογικό τομέα, δημιουργούν διαρκώς μεταβαλλόμενες καταστάσεις. Ωστόσο, εμείς οι νέοι προορισμένοι από τη φύση μας να αναλαμβάνουμε προκλήσεις, μπορούμε με τα κατάλληλα εφόδια, «κοιτώντας ψηλά» να ονειρευόμαστε έναν καλύτερο κόσμο για όλους μας.

B.ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ

1η Δραστηριότητα

B1. Το ποιητικό υποκείμενο παρουσιάζει την ποίηση ως μία δημιουργική διαδικασία που μοιάζει με ζωγραφική. «Ζωγραφίζει» μεταφορικά τις ημέρες του με ποιήματα αντλώντας τα χρώματα από την καρδιά του, δηλαδή από τα συναισθήματά του αλλά και τα υλικά από το εργαστήρι της σκέψης του, άρα από τον στοχασμό και τη φαντασία του. Έτσι, στολίζει την καθημερινότητά του και η ποίηση γίνεται τρόπος ζωής και εσωτερικής έκφρασης.

B2. α.

α' ρηματικό πρόσωπο οριστικής: «ορειβατώ»

α' ρηματικό πρόσωπο υποτακτικής: «να ζωγραφίσω»

Η οριστική δηλώνει το πραγματικό και βέβαιο. Με την έγκλιση αυτή «ορειβατώ» το ποιητικό υποκείμενο δηλώνει τη δύσκολη πραγματικότητα που βιώνει και τη βεβαιότητά του πως η συγγραφή ποίησης είναι δύσκολο εγχείρημα.

Η υποτακτική δηλώνει το επιθυμητό και προσδοκώμενο. Με την έγκλιση αυτή «να ζωγραφίσω» η ποιητική φωνή αισθητοποιεί τη βαθιά της επιθυμία να κάνει το όνειρό της πράξη. Να κατορθώσει μέσα από την ποίησή της να αλλάξει τον κόσμο χαρίζοντας φως και χαρά στην καθημερινότητα των ανθρώπων και κυρίως των παιδιών.

β. Ενδεικτικά:

Μεταφορά: «στην πινακοθήκη της καρδιάς μου».

Επανάληψη: «Ζωγραφίζω τις μέρες μου με ποιήματα» - «να ζωγραφίσω τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα».

Προσωποποίηση: «Κι έχω ένα όνειρο που με παιδεύει».

3η δραστηριότητα

B3.

Στους τελευταίους στίχους, το ποιητικό υποκείμενο εκφράζει το όνειρό του: «Να ζωγραφίσω τις μέρες όλου του κόσμου με ποιήματα. Γεμάτες ήλιο και γελαστά παιδιά», δηλαδή να γεμίσει τη ζωή των ανθρώπων με ομορφιά, ευαισθησία, φως και χαρά. Αναδεικνύει έτσι την επιθυμία του για έναν πιο ανθρώπινο, ειρηνικό και φωτεινό κόσμο. Παρά τις δυσκολίες κατά τη διαδικασία αναζήτησης των κατάλληλων εννοιών («στα ύψη τους τα δυσθεώρητα... στις σημασίες τους το βυθό»), ώστε να δομήσει τα «ποιήματα» που επιθυμεί, αγωνίζεται δυναμικά για την επίτευξη αυτού του στόχου («ορειβατώ»). Ελπίζει πως μπορεί να μεταδώσει με το καλλιτεχνικό του έργο ελπίδες στους ανθρώπους, ιδίως στα παιδιά που αποτελούν σύμβολο αθωότητας, τα παιδιά που θα γίνουν οι αυριανοί πολίτες.

Το όνειρο αυτό μπορεί να εμπνεύσει τους σημερινούς νέους, γιατί τους καλεί να βλέπουν την τέχνη ως δύναμη αλλαγής. Τους θυμίζει ότι ο κόσμος δεν αλλάζει μόνο με τεχνολογία και δύναμη, αλλά και με καρδιά, σκέψη και δημιουργία. Μπορεί να τους εμπνεύσει να γίνουν αισιόδοξοι και δυνατοί, ώστε να αγωνιστούν για έναν κόσμο καλύτερο, χωρίς εικόνες από παιδιά που κλαίνε σε εμπόλεμες περιοχές του πλανήτη, χωρίς τα περιστατικά βίας που παρακολουθούμε καθημερινά στα δελτία ειδήσεων... Σε μια εποχή άγχους, βίας και αδιαφορίας, η ανάγκη για ευαισθησία και ανθρωπιά είναι πιο επίκαιρη από ποτέ.

Επιμέλεια: Βάσω Δεμίρη, Μαρία Λιπορδέζη, Δήμητρα Πετρίνη

Ευχόμαστε καλά αποτελέσματα!